

похилого віку протягом 2014–2019 рр. в умовах університетів третього віку м. Києва в межах проходження виробничих практик. У період пандемії ми мали змогу оцінити результат від реалізації програми, оскільки через відсутність можливості отримувати послуги в територіальному центрі очно слухачі, які пройшли курс навчання в університеті третього віку за програмою «Основи комп'ютерної грамотності», з легкістю змогли адаптуватись до дистанційного формату комунікації з центром, спілкуватись з рідними та друзями, відчувати себе незалежними.

Нинішня війна, яку розгорнула рф проти України, прискорила процес цифрової трансформації, оскільки розірвала соціальні зв'язки, унеможливила пряму комунікацію. І саме завдяки створенню ще за часів пандемії інтернет-платформ і мобільних додатків (зокрема, «Дія») можливість отримати послуги та соціальні виплати не припинялась навіть в умовах війни. Отже, формування цифрової грамотності людей похилого віку та професійна підготовка соціальних працівників до роботи з людьми похилого віку в умовах цифрової трансформації є важливими завданнями держави в повоєнний час розбудови України.

Бібліографія:

1. Житинська М. До проблеми навчання комп'ютерній грамотності людей похилого віку. *Актуальні проблеми сучасної соціології, соціальної роботи та професійної підготовки фахівців: матеріали доповідей та повідомлень Міжнар. наук.-практ. конференції / За ред. І. В. Козубовської, Ф. Ф. Шандора. Ужгород, 2016. С. 59–61.*
2. Подзігун Г. Суспільні відносини у сфері цифрової трансформації як об'єкт публічного адміністрування. *Право і суспільство. 2020. № 3. Т. 2. С. 67–76.*
3. Лук'янова Л. Концепція діяльності Університетів третього віку. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ : Вид-во ТОВ «Юрка Любченка». 2021. 70 с.

Освіта дорослих в умовах цифрової трансформації

КОВАЛЕНКО Інна Едуардівна

<https://orcid.org/0000-0001-5633-0234>
i.artemenko@ukr.net

Нині, в умовах загострення глобалізаційних викликів, пов'язаних з війною рф проти України і пандемією Covid-19, суспільство переходить в онлайн-формат, у якому інформатизація освіти та цифрова трансформація виступають ключовими чинниками життєвого успіху. За таких умов українські освітяни і здобувачі освіти стикаються з новими викликами віртуального світу: необхідність оброблення великих масивів інформації, швидкі темпи життя, фільтрація цінної інформації від інформаційного бруду, низький рівень

офлайн-контактів, високий рівень агресивності й конфліктності інформаційного простору тощо. Усі ці новітні реалії сьогоденного життя висувають перед сучасною людиною нові вимоги. Для того щоб функціонувати у новому інформаційному світі, людина має набути нової інформаційної компетентності. Саме інформаційна компетентність сприятиме підвищенню адаптивності людини до цифрових трансформацій, що відбуваються на сучасному етапі розвитку суспільства загалом і освіти зокрема.

Серед українських науковців проблему освіти дорослих в умовах цифрової трансформації порушують О. Аніщенко, О. Баніт, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, В. Осадчий, С. Сисоєва, Н. Фроленкова та ін. Дослідженню підлягали окремі аспекти освіти дорослих в умовах цифрової трансформації. Зокрема, питання цифрової трансформації освіти висвітлено в працях таких науковців, як В. Биков, Т. Коваль, В. Кухаренко, О. Пінчук, С. Сисоєва, О. Спірін, В. Осадчий. Проблемою інформаційної компетентності займалися В. Беспалов, Н. Баловсяк, М. Головань, В. Недбай. Різним аспектам підготовки адрогогів приділяли увагу О. Аніщенко, О. Баніт, Т. Калюжна, О. Коваленко, законодавчими аспектами освіти дорослих займалися В. Захарін, Т. Калюжна.

Освіта дорослих є складовою загальної освітньої системи, що забезпечує постійний і безперервний процес навчання людини упродовж життя. Увага до освіти дорослих із боку урядів високорозвинених країн та міжнародних організацій свідчить, що її розглядають як один із механізмів зміцнення суспільства та підвищення якості життя, покращення адаптивності людей до суспільних змін.

Як зазначає Н. Фроленкова, освіта дорослих – це окремий напрям в освіті, що забезпечує задоволення освітніх потреб осіб, зайнятих самостійною професійною діяльністю [5, с. 63].

Освіта дорослих як важлива галузь освіти здатна розв'язувати нагальні завдання соціально-економічного й політичного розвитку. Нині одним з головних завдань такого розвитку є спрямованість освіти на розвиток у дорослих людей адаптивності до інформаційного суспільства через формування в них інформаційної компетентності.

Отже, розглянемо поняття «інформаційна компетентність».

Н. Баловсяк інформаційну компетентність визначає як сукупність компетенцій, пов'язаних із роботою з інформацією у всіх її формах і представленнях, які дають змогу ефективно користуватись інформаційними технологіями різних видів як у традиційній друкованій формі, так і комп'ютерними телекомунікаціями, працювати з інформацією в різних її формах і представленнях як у повсякденному житті, так і в професійній діяльності [1, с. 26].

В. Недбай визначає інформаційну компетентність як здатність знаходити, оцінювати, використовувати і повідомляти відомості у всіх їх видах і представленнях [4].

Американські дослідники визначають інформаційну компетентність як поєднання комп'ютерної грамотності, умінь працювати з традиційними видами повідомлень у бібліотеці, технологічної грамотності, етики, критичного сприйняття і навичок комунікації [7].

З огляду на потреби сьогодення ми приймаємо наведені визначення, об'єднавши їх, і вважаємо, що інформаційна компетентність – це сукупність компетенцій, необхідних для адаптації і ефективного функціонування дорослої людини в інформаційному суспільстві.

Отже, метою освіти дорослих в умовах цифрової трансформації є розвиток у дорослих людей інформаційної компетентності як сукупності компетенцій, необхідних для адаптації і ефективного їх функціонування у швидкоплинному інформаційному суспільстві.

Бібліографія:

1. Баловсяк Н. Інформаційна компетентність фахівця. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2004. № 5. С. 21–28.
2. Головань М. С. Інформатична компетентність як об'єкт педагогічного дослідження. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. Українська інженерно-педагогічна академія. Харків, 2007. № 16. С. 314–324.
3. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи. *Науково-аналітична доповідь* / В. Ю. Биков, О. І. Ляшенко, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий, Ю. І. Мальований, О. П. Пінчук, О. М. Топузов / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: ЦО НАПН України, 2022. 96 с.
4. Недбай В. В. Проектная методика как фактор развития информационной компетентности школьника на уроке иностранного языка в средней школе. URL : <http://2001.pedsovet.alledu.ru/news.php?n=311&c=42> (дата звернення 10.05.2023).
5. Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи : монографія / За заг. ред. акад. Н. Г. Ничкало, акад. І. Ф. Прокопенка. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків : ФОП Бровін О. В., 2020. 546 с.
6. Професіоналізація педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: теоретико-методичний аспект [монографія] / Авт. кол.: Аніщенко О. В., Баніт О. В., Калюжна Т. Г., Коваленко О. Г., Піддячий В. М., Самко А. М. [керівник авт. кол. О. Аніщенко]. Київ: ППОД імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 404 с.
7. Information Literacy Competency Standards for Higher Education. URL : <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.htm> (дата звернення 10.05.2023).